

MINÄ ITSE -kuvataideprojekti

Minä itse -kuvataideprojektin tavoitteena oli omaan itseen, omiin tunteisiin, ajatuksiin ja niiden ilmaisemiseen tutustuminen sekä myönteisen minäkuvan etsiminen kuvataiteen keinojen kautta. Edellisen lisäksi tavoitteena oli selkeyttää käsitystä taiteilijan työstä ja työskentelyn kulusta, alkaen ideasta, jatkuen oman työstämisen kautta teoksiksi ja päättyen kokonaisuuden, näyttelyn rakentamiseen. Työskentelyjaksot olivat yhtä kuuden tunnin taidepäivää lukuunottamatta kolmen oppitunnin mittaisia. Työskentelyssä oli vähintään yksi tauko, mutta taukoja saattoi olla enemmänkin osallistujien yksilöllisen tarpeen mukaan.

Ensimmäisellä työskentelykerralla katseltiin erilaisia piirtimillä tehtyjä kuvia, mietittiin viivaa, liikettä, tunnetta. Jokainen kertoi oman ajatuksen tunteesta ja käden liikkeestä. Ensimmäisessä harjoituksessa kuvattiin lyijykynällä piirtäen tunnetta ensin pelkinä viivoina. Ryhmä kommentoi omaa työskentelyään. Tauon jälkeen katsottiin mustavalkoisia akvarelleja joissa taiteilija oli kuvannut pelkoa, surua, iloa, turvallisuutta. Toisessa kokeilussa oppi-

las kuvasi omaa vahvaa tunnetta. Lyijykynän lisäksi mukaan otettiin yksi väri oman valinnan mukaan. Syntyi joukko voimakkaita, esittäviä piirroksia. Kukin kertoi omasta työstään ohjaajalle. Päivä päättyi vapaaseen piirtämiseen jonka lopuksi jokainen halukas sai kertoa omasta työstään. Oppilaiden innokkuus ja avoimuus omista tunteista kerrottaessa oli yllättävän suuri.

Toisella työskentelykerralla kokeiltiin hiilellä piirtämistä A2-kokoiselle litoposter-paperille. Ennen työskentelyn aloittamista katseltiin kuvia abstrakteista maalauksista. Sitten tunnusteltiin paperia ja piirustusvälinettä. Työskenneltiin karhealle puolelle ja harjoitettiin myös hiilikumin käyttöä. Etsittiin jälleen tunnelmaa, nyt valöörien avulla. Samalla kokeiltiin hiilen mahdollisuuksia – keveää, herkkää, pehmeää, vahvaa, voimakasta, kovaa. Lopuksi jokainen suojasi työnsä fiksatiivilla. Toisessa työssä käytettiin pastelliliituja. Niillä piirrettiin ja maalattiin sekä hyvän-, että pahan olon kuva. Piirtäen, hangaten, levittäen, tasoittaen ja taas piirtäen syntyi monenlaisia vastakohtaisia kuvia. Pastellimaalaukset suojat-

tiin fiksatiivilla. Jokainen kertoi valitsemiansa värien ja muotojen merkityksestä.

Pidimme tällä kerralla kaksi taukoa. Monille se oli yhtä taukoa parempi vaihtoehto.

Kolmannella kerralla tehtiin kokeiluja akryyživäreillä. Harjoiteltiin mustalla ja valkoisella harmaiden sekoittamista, etsittiin mahdollisimman monta eri valööriä. Syntyi abstrakteja maalauksia. Palettiveitsellä kokeiltiin liikkeen ja pinnan työstöä. Maalaaminen sekä siveltimellä, että palettiveitsellä miellytti kaikkia ryhmäläisiä. Lopuksi otin oppilaista profiilikuvat seuraavaa työskentelykertaa varten. Välineisiin tutustuminen ja työskentely sai jälleen avoimen ja innokkaan vastaanoton kun taas kuvattavana oleminen oli osalle ryhmäläisistä hämmentävä ja haastava asia.

Kevään viimeisellä kerralla teimme harjoituksen kuvaten kasvoja edestä ja sivulta, apuna piirroskasvojen mittasuhteista. Etsimme kallon muotoa, silmien, nenän, korvien ja suun paikkaa ja kokoa. Päivän toinen harjoitus aloitettiin katselemalla eri taiteilijoiden tekemiä profiilimuotokuvia. Tehtiin ääriiviipiirros omasta profiilista edellisellä kerralla otettua valokuvaa apuna käyttäen. Tässä vaiheessa monilla heräsi voimakas kriittisyys omia taitoja ja omaa ulkomuotoa kohtaan. Molemmista asioista keskusteltiin vilkkaasti. Lopuksi työskenneltiin ulkona, etsittiin mielenkiintoisia luonnon yksityiskohtia ja kuvattiin ne suureen A2-kokoon. Välineenä pastelliliidut. Työt viimeisteltiin vesivärein. Keskusteltiin vielä syksyllä aloitettavasta suuresta omakuva maalauksesta.

Piispalan taidepäivänä työskenneltiin suuressa valoisassa taidehuoneessa koko päivä. Tauot rytmittiin oppilaiden tarpeen mukaan. Päivän teemana oli "Minä Piispalassa". Päivä aloitettiin yhteisillä värien sekoitusharjoituksilla. Etsittiin ruskeita ja ihon värejä

aloittaen maalaamalla oranssi maalaus, sitten siirryttiin erilaisiin ruskeisiin. Seuraavaksi keskusteltiin päivän teemasta ja mietittiin paikan tunnelmaa, sen merkitystä itselle. Piispan leirikeskus oli oppilaille entuudestaan tuttu ja mieluisa paikka. Oma oleminen siellä oli hyvä lähtökohta työskentelylle. A2-kokoiset maalaukset toteutettiin akryyilivärein. Halutessaan oppilaat saivat käyttää apuna itsestä otettuja valokuvia. Osa kopioi kuvasta kasvot maalaukseen, osa piirsi itsensä vapaasti, ilman mallia tai kopiointia.

Päivä oli aurinkoinen ja lämmin. Se näkyy monessa maalauksessa, samoin paikan rauhallinen tunnelma ja luonto. Joissakin töissä oman majoitusvuoneen yksityiskohdat on tarkkaan ja huolella kuvattu. Leiripäivän työskentelyjaksot olivat intensiivisiä. Varsinaisen suuren työn lisäksi syntyi useita pienempiä piirroksia. Lopuksi pidettiin yhteinen katselmus jossa tekijät kertoivat työskentelystään ja teoksestaan. Ryhmä sai kommentoita ja esittää tekijälle kysymyksiä. Ohjaaja antoi jokaiselle henkilökohtaisen palautteen. Tässä vaiheessa projektia eivät osallistujat enää olleet samalla tavoin kriittisiä omia kykyjään tai itsensä kuvaamista kohtaan kuin alussa. Itsestä otetun valokuvan käyttömahdollisuus madalsi kynnystä esittävän omakuvan tekemisessä.

Syksyn toisella työskentelykerralla aloitettiin omakuva-maalaus. Työ tehtiin akryyiliväreillä pinkopohjalle (60 x 75 cm). Useimmille tämä oli ensimmäinen kosketus kankaalle maalaamiseen ja maalaustelineen käyttöön. Työ aloitettiin valitsemalla kaksi päävärin sävyä. Koko pohja työstettiin suurilla siveltimillä näitä värejä ja niiden sekoituksia käyttäen, tarvittaessa valkoisella taittaen. Tavoitteena oli luoda väreillä omaa itseä kuvaava tunnelma. Haluttujen sävyjen ja tummuusasteiden löytäminen sujui jo vaivatta. Pohjan kuivuessa luonnosteltiin sankarikuvaa myöhempää käyttöä varten. Oppilaat myös kuvattiin sankarikuvaa varten.

Seuraavilla kerroilla jatkui omakuva-maalauksen työstö. Mietittiin sommittelua ja sen merkitystä. Kuva itsestä piirrettiin vapaasti

tai kopioitiin aiemmin maalatulle pohjalle luonnolliseen kokoon. Etsittiin haluttuja värisävyjä, kehoitettiin sopivia siveltimiä. Maalattiin. Oppilaat kokivat oman kuvan maalaamisen haastavana. Siitä huolimatta kaikki eivät halunneet pitää taukoja sillä työskentely oli todella kiinnostavaa ja vei osan oppilaista kokonaan mukaansa. Osalle tuli turhautumisen hetkiä, mutta kokeilemisen ja kärsivällisen yrityksen avulla jokainen sai kuvansa valmiiksi. Tässä työssä korostui ryhmäläisten keskittymisessä ja kärsivällisyydessä tapahtunut muutos. Ensimmäisillä kokoontumiskerroilla työskentely oli todella nopeampaa, eikä yhdessä työssä viivytty kauan. Nyt omakuvan työstäminen kesti kolme kolmen oppitunnin jaksoa, mutta kukaan ei turhautunut, lannistunut, luovuttanut tai menettänyt malttiaan. Myös taidot sekä värien sekoittamisessa, että sivellintekniikassa kehittyivät nopeasti. Valmiit työt olivat vahvasti tekijänsä näköisiä ja oloisia.

Projekti jatkui vielä yhteisellä töiden katselmuksella ja näyttelytöiden valinnalla. Tekijät kommentoivat omia töitään ja perustelivat omaa valintaansa. Omakuvien lisäksi näyttelyyn päätettiin ottaa mukaan myös värien sekoitusharjoituksia. Tehtiin vielä piirroksia teemalla "Merkityksellinen paikka". Osa ryhmäläisistä piirsi itsensä tärkeässä paikassa.

Kaksi viimeistä työskentelykertaa käytettiin sankarikuvien työstämiseen. Mietimme omaa sankaruutta, todellista tai haavekuvaa. Salaista halua olla jotain ylivertaista tai omata uskomattomia kykyjä. Tai sellaista hetkeä jolloin tunsin itsensä sankariksi. Työskentelyn aluksi kiinnitettiin A2-kokoinen 300g:n paperi alustalle ja maalattiin akryyiliväreillä sankarin ympäristö, tapahtumapaikka. Sitten työstettiin erillinen hahmo joka leikattiin irti ja kiinnitettiin tapahtumapaikkaan sinitaralla. Irrallisella hahmolla oli mahdollista kokeilla erilaisia sommitteluvaihtoehtoja. Osa käytti hahmon luomiseen jo aiemmin tehtyjä sankariluonnoksia, mutta osa teki kokonaan uuden version. Hahmo tehtiin sekatekniikalla. Sankarityöt kuvattiin ja kuvat asetettiin näyttelytilan pöydille.

Ennen näyttelyn rakentamista taideprojektilaiset tekivät retken Etelä-Pohjanmaan aluetaidemuseoon, Nelimarkka-museoon Alajärvellä. Samalla he tutustuivat tulevaan näyttelytilaan, Eero Nelimarkan huvilaan. Myöhemmin työt ripustettiin näyttelytilaan ja pidettiin avajaiset. Näyttely oli esillä kuukauden ajan. Ennen joulua osa töistä oli esillä elokuvateatteri Y-Kinon aulassa Kauhavalla.

Kolmas näyttely projektin tuotoksista kootaan Kauhavan pääkirjastoon maaliskuussa 2014.